

Н. В. Студенець

Новицька Марія Олексіївна

НОВИЦЬКА Марія Олексіївна (31. 08. 1896, Москва – 12. 12. 1965, Київ) – мистецтвознавець, етнограф, археолог, музейник. Дочка О. Новицького. Закін. істор.-філол. факультет Вищих жінок. курсів у Москві (1918), навч. у Київ. ІНО (1922–24), водночас була слухачкою відділу мистецтвознавства Київ. археол. інституту (викл. С. Гіляров, Ф. Ернст, Ф. Шміт, Д. Щербаківський). Від 1925 – асп. харків., згодом – київ. Н.-д. каф. мистецтвознавства. Працювала науковцем, завідувач відділу тканини та шиття Лавр. музею культур і побуту. Захистила промоц. працю на звання н. с. (1928). Звільн. 1933 з музею «як ідеологічно класово чужий елемент націоналістично-ворожої орієнтації» із заборonoю працювати в наук. установах. 1934–41 – телеграфістка, бібліотекар, зав. книгосховища Київ. наук.-тех. б-ки, заст. дир. б-ки Київ. університету. 1944–48 – ст. н. с. Академії архітектури УРСР; 1948–57 – зав. б-ки Держбуду УРСР. Наукові дослідження: худож. текстиль (гаптування, вишивка, вибійка, килимарство), проблеми методики музей. роботи, образно-пластичні, стиліст., технол. особливості тканин найдавніших археол. культур на території України, гаптування часів Київ. Русі, вишивки козац. старшини 17–18 ст., вибійки різних істор. періодів, темат. килимарство 1920–30-х рр. Авторка низки статей, присвяч. худож. тканині як своєрід. явищу нац. культури, монографій (не опубл.) про укр. нар. вибійку й темат. килим.

Основні праці

Датовані епитрахілі Лаврського музею 1640–1743 рр. // Укр. музей. К., 1927. 36. 1; Турецькі оксамити Лаврського музею // СС. 1930. № 10–11; Вивчання старовинних тканин та вишивання за революційних часів на території Радянського Союзу // Зап. Всеукр. археол. комітету. К., 1930. Т. 1; Вибійка на Україні // Вісн. Академії архітектури УРСР. 1946. № 1;

Тематичний килим Радянської України // Там само. 1948. № 4; До питання про текстиль трипільської культури // Археологія. 1948. Т. 2; Орнамент української вибійки: Альбом. К., 1950; Узорные ткани трипольской культуры (по материалам раскопок у с. Стена) // Крат. сообщения Ин-та археологии. К., 1960. Вып. 10; Гаптування в Київській Русі (за матеріалами розкопок на території УРСР) // Археологія. 1965. Т. 18; Орнаментальная вышивка средневекового Крыма // Записки Одес. археол. об-ва. О., 1967. Т. 2(35); Вишивка і гаптування // Історія укр. мистецтва: У 6 т. Т. 3. К., 1968; Давньоруське гаптування з фігурними зображеннями // Археологія. 1970. Т. 24.

Рекомендована література

1. Зайченко В. Вишивка козацької старшини XVII–XVIII ст. К., 2001;
2. Студенець Н. Марія Новицька – дослідниця художньої тканини // Вісн. Харків. академії дизайну і мистецтв. 2004. Вип. 3;
3. Її ж. Марія Новицька: життєвий шлях і наукова діяльність // Студії мистецтвознавчі. 2005. Ч. 3.

Бібліографічний опис:

Новицька Марія Олексіївна / Н. В. Студенець // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-73263>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).